

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

VII. Cavent Romani Pontifices ne rescriptis suis scandali occasionem præbeant. Tria genera scandali. De Petri reprehensione à Paulo propter scandalum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15591

quædam capita, quæ moribus recepta sunt, aliquo pacto violentur; ne bene constitutis rebus novitates illæ perturbationem afferant. Exempli causa, si patronorum laicorum jura evertantur, vel si conditionibus foundationum derogetur. Ex hac regula profectum est ut majores nostri eas dispensationes non admiserint quæ Religiosis mendicantibus à Curia Romana indulgebantur ad possidenda beneficia. Cùm enim paupertatis extremæ voto se obstrinxissent, alienum visum fuit ab eorum proposito redituum legendorum desiderium. Quare regulæ mendicantium conservandæ intenti Reges nostri, & Clericorum secularium commodis prospicientes, prohibuerunt Edicto, ne quæ ejusmodi dispensationum, tanquam ipso jure nullarum, ratio haberetur. Extat Caroli VII. constitutio anno MCCCCLIII. lata, quæ præcipitur iudicibus ne hanc novam perniciem, seu potius superstitionem, in Clero, populo, & regno fieri vel attentari permittant, & mendicantes à beneficiorum possessione sine mora expellant; exactis ab Episcopis & à ceteris quibuscunque gravissimis pœnis, si contra hanc interdictionem nitantur. Hinc fit ut necessaria sit hodie Religiosis mendicantibus venia hujus legis à Rege concedenda, si ex dispensatione Summi Pontificis beneficia possidere illis indulgeatur.

Rebuffus tracl. de Pacific. §. 218. Et hoc nisi mendicantes permittere vol. dispensatione Regu.

Ivo in Præfat. Decret.

C. Ipsa pietas. 21. q. 4. Hildebertus Cenoman. ep. 83. Bern. de dispens. c. 4.

Maxim ut Abbas relaxus in Breviario v. 1. 1. Synodi. 21. q. 4. v. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

V. Summa verò regula quæ in dispensationibus adhiberi debet, hæc est, ut caritas non lædatur; quemadmodum docet Ivo Carnotensis: *Si quis quod legerit de sanctionibus sive de dispensationibus ecclesiasticis, ad caritatem, quæ est plenitudo legis, referat, non errabit, non peccabit; & quando aliqua probabili variatione à summo rigore declinabit, caritas excusabit. Si tamen nihil contra Evangelium, nihil contra Apostolos usurpaverit.* Hanc regulam hausit ex Augustino, epistola ad Bonifacium, cujus verba retulit Gratianus, Augustinum etiam secuti sunt Hildebertus & Bernardus. Caritatem autem lædi quis non videt, quando invito Principe & Ecclesia Gallicana, absque necessitate vel utilitate publica Ecclesiæ, legibus vel moribus receptis derogatur? Concordiæ & pacis ecclesiasticæ causâ introducta est tota dispensationum ratio, ut monui. Quare in contrariam partem torqueri non debet, ut offensiones in Ecclesiam inducat. Porro autem, ut inquit Maximus Abbas adversus intempestivas dispensationes disserens, bellum sapit & dissidium, non concordiam & pacem dispensatoriam, cùm sanctorum patrum decretis repugnatur.

VI. Enimverò quotidianæ cùm sint hujusmodi disceptationes, ob rescripta sedis

apostolicæ, quæ ad levandas petentium necessitates benignè concedi solent, paulò accuratius in hanc materiam incumbendum est. Non eo tamen proposito hæc indaganda sunt, ut metas ponamus pontificiæ auctoritati, ultra quas illi excurrere non liceat, quia sacrilegij instar est de Principum potestate disputare, ut ait Imperator Anastasius. Quod præcipuè locum habet quando de Summo Pontifice agitur, in cujus privilegij enumerandis Gallicani Episcopi olim sibi hæere aquam non dissimulabant. In eam sententiam eleganter & acutè Fulbertus Carnotensis Episcopus in epistola ad Arnulfum Turonensem Archipræsulem: *Constituitur enim quedam reverenda nobis in privilegiis Romanæ Ecclesiæ, quæ propter negligentiam nostram non facile invenitur in armariis nostris.* Modestis verbis sensum suum explicuit; consilium Auxiliaris Præsæcti secutus, qui Hilarius Arelatensem Episcopum à dignitate metropolitana dejectum judicio Leonis I. hortatur ut ad demulcendum placandumque Pontificem se paululum demittat; quia *aves Romanorum quadam teneritudine plus trahuntur*, ut retulit antiquus scriptor vitæ Hilarij.

VII. Nos quoque debita honoris præfatione usi, hanc materiam attingemus, ut sciamus quid, in effusa illa juris dicendi & condendi auctoritate, subditis qui læduntur Pontifices ipsi permittant. Ac sanè quæ de dispensationibus huc usque disputata sunt, viam aperiunt iis quæ dicenda restant. Solenne est in rescriptis Pontificum, non solum dispensationum, sed etiam derogationum verba usurpari; quorum similis est effectus. Ideo quæ de una specie dicuntur, ad aliam trahi posse non est dubium. Id autem unum maximè cavere solent Summi Pontifices, ne rescriptis suis scandali occasionem præbeant. *Scandali* voce utor, quia frequentissima est in hujusmodi disceptationibus. Petita verò est ex Evangelio, & è Septuaginta interpretatione. Sumitur autem propriè pro offendiculo pedum; in quod si quis ambulando impingat, facile labatur. Inde translata est significatio ad actiones hominum quæ spiritualis ruinæ occasionem præbere possunt; quæ si ex se malæ sint, propriè scandali nomine designabuntur. quod datum vel adivum vocant. Sin autem meram virtutem spirent, & necessariae sint ad hominum salutem, atque inde aliqui offendantur; hoc erit scandalum Iudæorum & Pharisæorum, qui doctrina & operibus Christi Domini lædebantur. quod scandalum acceptum & passivum dicitur. Inter ista duo extrema est aliud scandali genus, quo delica-

21. q. 4. v. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

Fulbertus p. 10.

Maxim.

C. 1. p. 10.

C. 1. p. 10.

ta ingenia offenduntur, etsi revera in actione proposita aut in consilio agentis nihil sit quod argui possit, imò verò res in se sit laudabilis, quamvis non sit ad salutem necessaria. Hoc scandalum infirmorum, vel pusillorum, dicitur à Magistris. In quo hanc regulam præscripsit Paulus Apostolus, ut ab ea actione quæ ruinæ occasionem præbet, abstinendum sit, quemadmodum ipse carnis esum & vini potum sibi repudiandum duxit, si quis inde fratrum læderetur, sive scandalilaretur. Huc referri potest Petri Apostolorum principis factum: qui licet sanam doctrinam sectaretur, cum Iudæos & Gentiles in fidem Christi erudiret, eò tamen modo se gessit, ut etsi prudentia ejus consilium non destitueretur, in eas angustias inciderit quæ imbecilles in fidei periculum adducerent. Qua de re palam illum Paulus dispensatione ulus objurgavit, ut vulnere crudo, quod incautè à Petro impactum erat, mederetur. Cessavit ergo Petrus, monente altero Apostolo, ab ea dissimulatione & dispensatione, ut scandalum à neophytis amoliretur. Vtriusque Apostoli factum, dispensationem cum Hieronymo & Chrystostomo vocavi. *Cum itaque vidisset*, inquit Hieronymus, *Apostolus Paulus periclitari gratiam Christi, nova bel-lator vetus usus est arte pugnandi, ut dispensationem Petri, qua Iudæos salvari cupiebat, nova ipse contradictionis dispensatione corrigeret, & resisteret ei in facie.* Chrystostomus apertè in commentario capitis xi. epistolæ ad Galatas ait verba Pauli ad Petrum non fuisse dissidij aut contentionis, sed prudentis cujusdam dispensationis. Quam sententiam persuadere videtur agendi ratio quam in simili facti specie amplexus est Paulus Apostolus: qui ne Iudæos à se alienaret, quin potiùs Christo conciliaret, Timotheum circumcidit, caput suum rasit Hierosolymis, & alia quædam à lege indicta peregit. Itaque non ex animo Iudæicis ritibus se Paulus accommodabat, sed secundum dispensationis remissionem, ut notavit Chrystostomus. Non me latet Augustino non probari eam respondendi rationem, quam Hieronymus ab Origene & aliis veteribus hausit. Sed erratum, si quod fuit in Petro, ob scandalum quod exinde illo invito emerfit, causam nostram juvat: qui ratione scandali ab actione abstinendum esse censemus.

VIII. Quod Apostolorum principi accidit, ejus quoque successoribus in Cathedra Romana contigit aliquando, ut rescriptis datis, quæ à regulis aliena non videbantur, ex Regum, populorum, aut Episcoporum offensiones sequerentur, quæ in scandali nomen transirent. Quod enim sit contra

canones, scandalum dicitur à Leone I. in epistola ad Anatholium: *Sed cum in injuriam canonum illa tentata sunt quæ omnibus Ecclesiis scandalum maximum generarent.* Attamen in his angustiis, statim aut Romanus Pontifex aut Episcopi provinciales in crimen adduci non debent; cum utrique vel moribus, vel canonibus receptis, plerumque se tueri possint, valde probabili ratione. In his difficultatibus Romani Pontifices præcipiunt ut à rescriptorum executione superfedant Episcopi ad quos directæ sunt. *Si mandatum nostrum* (inquit Alexander III.) *pro alicujus provisione receperis qui aliud beneficium habeat, de quo valeat commodè sustentari, nisi fortè in literis ipsis de hoc mentio habeatur, aut si non potest et sine scandalo provideri, æquanimiter sustinemus si pro eo mandatum nostrum non duxeris exequendum.* Monuimus autem superioribus capitibus scandala & offensiones in Rempublicam Christianam invehi, quando status ecclesiasticus aliqua novitate percellitur, & consuetudines receptæ convelluntur. Quod apertè quoque probatur ex Decretali Innocentij III. qui filium Græci Sacerdotis ex legitima uxore susceptum in Episcopum consecrari jubet, *nisi*, inquit, *pro eo quod inter Latinos Græci hujusmodi conversantur, regionis consuetudo repugnet.* Vbi Ioannes Andreas rectèa dnotavit, hanc exceptionem additam ob vitandum scandalum & offensionem quæ inde contingere posset, si quid alienum à consuetudine recepta inter Latinos induceretur. Itaque controversiæ similes ex hac regula dirimendæ sunt, ut à rebus novis, quæ subjectorum animos offendunt, temperetur, donec si fortè quod ab initio novum erat, accedente publico consensu, inter exempla quoque referatur. Interim tamen quandiu ex ea novitate offensiones sequuntur, desistendum omnino esse à rescriptorum executione docuit Alexander. Quod intelligendum est, etiamsi justa præcipiantur, & addita fuerit clausula, *non obstante scandalo.* Nec enim scandalum cadere potest in præcepti rationem, cum sit contra caritatem, quæ finis est debitus præcepti secundum Apostolum, quemadmodum egregiè observavit Covarruvias, præsertim cum hæc sit præcipua cura Romanæ sedis, ut à populis scandala amoveat, sicut variis in locis Pontifices profitentur. Ut enim graviter monuit Iulius in epistola ad Orientales Episcopos, *relata apud Athanasium, in rebus ecclesiasticis non specimen eloquentiæ, sed canones apostolici requiruntur, operaque dari solet ne quis ex parvis in Ecclesia scandalizetur. Expedi enim, secundum evangelicum verbum, molam asinariam suspendi à collo, atque ita demergi,*

Aa ij

Tom. 14.

Hieronim. in ep. ad August.

Chryst. in com. ad Gal. c. xi. ep. ad Gal. c. xi. de offic. legat. in 6. ep. 11. apud Athanas. Ap. 4.

Chrystostomus in commentario ad Galatas c. xi. ep. ad Augustinum.

C. Cum tenet mur. de præbend.

C. Cum alius de Cleric. conjug.

I. Titm. h. Covarruvias in Regula, Pæccatorum. r. parti. Relect. f. 1. Gregor. in proxim. Decretal. Bonif. in præf. de c. 1. de offic. legat. in 6. ep. 11. apud Athanas. Ap. 4.